

Використання інтерактивних технологій у підготовці єдиноборців-ветеранів

Пакулін С.Л.¹, Перебійніс В.Б.²

*Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України» (м. Київ)¹,
Харківська державна академія фізичної культури²*

Анотація. Дослідження динаміки та взаємозв'язків основних показників професійно-особового розвитку єдиноборців-ветеранів авторів статті доводить можливість їх корекції на основі використання інтерактивних методів педагогічного впливу.

Ключові слова: єдиноборство, інтерактивні методи, технічна та психологічна підготовка, ветеран, спорт, ефективність.

Високі темпи третього тисячоліття несуть із собою напруженість та зміни в усіх сферах життя людини. У результаті цих змін особливої актуальності набуває проблема використання інтерактивних технологій у підготовці єдиноборців-ветеранів [1].

Педагогічну систему професійно-особового розвитку єдиноборців-ветеранів доцільно вдосконалювати шляхом цілеспрямованого застосування передових інтерактивних технологій і методів педагогічної дії [3, с. 165]. В основі запропонованої нами системи лежить сукупність вимог, що висуваються умовами й характером їх спортивної діяльності. Ці вимоги визначають мету, завдання, принципи, умови й організаційні форми системи. У свою чергу перераховані компоненти наповнюють систему конкретним процесуальним змістом і обумовлюють її динамічну структуру, що включає технологічне наповнення тренувального процесу, професійно-особовий потенціал єдиноборця-ветерана, професіоналізм суб'єкта навчання, інформаційно-аналітичний зміст освітніх програм, матеріально-технічне забезпечення їх реалізації, технологію зворотного зв'язку й корекції [2, с. 405].

Педагогічна система професійно-особового розвитку спортсменів-єдиноборців з використанням інтерактивних методів педагогічної дії є впорядкованою відповідно до кваліфікаційних вимог сукупністю мети, завдань, принципів, а також засобів, форм, методів і організаційно-педагогічних умов, які створюють процес прискорення професійно-особового розвитку спортсменів-єдиноборців на основі активного використання передових телекомунікаційних технологій та інтерактивних методів педагогічного впливу [4].

Критерії успішності професійно-особового розвитку єдиноборців-ветеранів зростають унаслідок застосування передових інтерактивних методів педагогічної дії, якими є зміст і рівень сформованості необхідних умінь і навичок, що забезпечують високу результативність вирішення завдань професійно-спортивної діяльності.

Визначення рівня показників професійно-особового розвитку єдиноборців-ветеранів здійснювалося нами через виявлення динаміки показників мотивації, самосвідомості, інтелекту, емоційних і комунікативних властивостей особи, вольових і етичних якостей за підготовчий і змагальний періоди підготовки. Для цього використовувався t-критерій Стьюдента для залежних вибірок. Ті показники, які виявили статистично достовірні відмінності за цим критерієм, були розглянуті як інформативні ознаки професійно-особового розвитку єдиноборців-ветеранів (таблиця 1).

Таблиця 1

Динаміка середніх показників розвитку етичних якостей у єдиноборців-ветеранів (n = 47) за підготовчий і змагальний періоди

Показники	Періоди		Відхилення (+;-)
	підготовчий	змагальний	
Працьовитість	9,3	15,5	6,2
Моральна нормативність	13,7	10,9	-2,8
Колективізм	7,4	9,7	2,3
Чуйність	8,6	14,3	5,7
Чесність (шкала брехні)	5,2	3,6	-1,6

Організаційно-педагогічні умови ефективного використання сучасних інтерактивних і телекомунікаційних технологій у процесі професійно-особового розвитку спортсменів-єдиноборців наповнюють її конкретним процесуальним змістом, що дозволяє надати їй динамічної структури, що включає інтерактивне наповнення освітнього процесу, професійно-особовий потенціал вивченого, професіоналізм суб'єкта навчання, інформаційно-аналітичний зміст освітніх програм, матеріально-технічне забезпечення їх реалізації, технологію зворотного зв'язку й корекції.

Використання інтерактивних технологій і методів у спортивній діяльності передбачає відмінну від звичної логіку начально-тренувального процесу: не від теорії до практики, а від формування нового фізкультурно-спортивного досвіду до його теоретичного осмислення через застосування. Досвід і знання учасників спортивної діяльності служать джерелом їх взаємонавчання і взаємозбагачення. Ділячись своїми знаннями й досвідом, спортсмени беруть на себе частину навчальних функцій викладача, тренера, що підвищує їх мотивацію і сприяє більшій продуктивності навчально-тренувального процесу.

Дослідження динаміки та взаємозв'язків основних показників професійно-особового розвитку єдиноборців-ветеранів свідчить про можливість їх корекції на основі використання інтерактивних методів педагогічного впливу. До

інтерактивних методів ефективного педагогічного впливу на процес професійно-особового розвитку спортсменів-єдиноборців можна віднести такі: метод «круглого татамі»; груповий аналіз техніки й тактики виконання прийомів дзюдо з використанням телекомунікаційних засобів; «мозкова атака»; тренінги, що імітують ситуації змагань; колективні вирішення спортивно-професійних завдань; заохочення до гнучкої зміни соціальних ролей залежно від змагальної ситуації; занурення в реальну атмосферу спортивної співпраці або суперництва з вирішення проблем, що виникають; оцінка дій партнерів і своєї власної поведінки.

Порівняння показників професійного розвитку й саморозвитку єдиноборців-ветеранів до і після експерименту свідчить про те, що найбільш виражені зрушення відбулися в показниках, що характеризують зміцнення і збереження здоров'я; загальну професійну підготовленість; уміння користуватися інформаційними ресурсами; уміння творчо (нестандартно) вирішувати проблемні завдання; сприйнятливість до новацій; готовність до професійного розвитку й саморозвитку; уміння правильно оцінити результати своєї спортивної діяльності; професійну компетентність; володіння сучасними методами особової взаємодії; стратегічне мислення та прогнозування в досягненні поставлених цілей.

Об'єктивними показниками експериментальної дії стали також і прогресивні зрушення в основних параметрах самооцінки випробовуваних. Так, 51,2% учасників експерименту високо оцінюють себе в знаннях принципів, стратегії й тактики єдиноборства; 47,8% в оцінці результатів своєї спортивної діяльності; 44,8% – у загальній спортивній культурі поведінки; 51,9% – у готовності до професійного вдосконалення; 48,7% – у прагненні до самоосвіти; 53,4% – у професійній компетентності тощо.

Література:

1. Ананченко К. В. Удосконалення техніко-тактичної підготовки дзюдоїстів на етапі виходу зі спорту вищих досягнень [Електронний ресурс] : наукова стаття / С. Л. Пакулін, К. В. Ананченко, В. Б. Перебійніс // *Traektoriâ Nauki*. – 2016. – №2(7). – Режим доступу: <http://pathofscience.org/index.php/ps/article/view/64>. – Назва з екрана.

2. Пакулін С. Л. Особливості тренувального процесу дзюдоїстів-ветеранів різного віку / С. Л. Пакулін, В. Б. Перебійніс, // *Актуальні проблеми розвитку природничих та гуманітарних наук : збірник матеріалів Міжнар. наук.практ. конф. (15 грудня 2016 р., м. Луцьк, Україна)*. – Луцьк, 2016. – С. 405–406.

3. Перебейнос В. Б. Професійно-особовий розвиток й саморозвиток дзюдоїстів-ветеранів / В. Б. Перебейнос, К. В. Ананченко, Р. А. Щербіна // *Проблемы и перспективы развития спортивных игр и единоборств в высших учебных заведениях : Сб. статей X международной научной конференции, 7–8 февраля 2014 года*. – Белгород – Харьков – Красноярск : ХГАФК, 2014. – С. 164–167.

4. Iermakov S. Psycho-physiological features of sportsmen in impact and throwing martial arts / S. Iermakov, L. Podrigalo, V. Romanenko, Y. Tropin, N. Boychenko and et.al. // *Journal of Physical Education and Sport* – 2016, Vol. 16, iss.2, pp. 433-441.

Відомості про авторів:

Пакулін Сергій Леонідович –

доктор економічних наук, академік УАННП

Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України» (м. Київ)

Перебийніс Володимир Борисович –

аспірант

Харківська державна академія фізичної культури

Надійшла до редакції 03.01.2017 р.